

**Відокремлений структурний підрозділ «Вишнянський фаховий коледж
Львівського національного університету природокористування»**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Наказом в.о.директора

ВСП «ВФК ЛНУП»

«29» листопада 2022 р. №83

**ІНСТРУКЦІЯ № 39
з охорони праці для бджоляра**

1. Загальні положення

1.1. Ця інструкція встановлює вимоги безпеки під час виконання бджолярем посадових обов'язків.

1.2. Інструкція з охорони праці для бджоляра розроблена на основі Закону України «Про охорону праці», НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці».

1.3. Працівники, які порушили вимоги цієї інструкції, несуть персональну відповідальність в установленому законодавством порядку.

1.4. Працівник повідомляє керівника про усі ситуації, що можуть загрожувати життю і здоров'ю людей, про кожний нещасний випадок, який стався на виробництві, про погіршення стану свого здоров'я, у тому числі про прояв ознак захворювання (отруєння).

1.5. небезпечними і шкідливими виробничими факторами для бджоляра можуть бути:

- підвищена рухливість повітря;
- підвищена (знижена) температура повітря;
- гострі частини різального інструменту;
- фізичне перевантаження;
- хімічні й біологічні фактори;
- укуси комах.

Всі ці фактори можуть негативно впливати на рівень здоров'я та самопочуття працівника.

1.6. Працівник зобов'язаний дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку, режиму праці та відпочинку і виконувати вимоги інструкції з охорони праці.

1.7. У випадках травмування працівник має негайно припинити роботу і повідомити безпосереднього керівника про те, що трапилося, надати собі або іншому працівнику першу домедичну допомогу та організувати, за необхідності, транспортування потерпілого до лікувально-профілактичного закладу.

1.8. Працівник зобов'язаний знати та дотримуватися правил особистої гігієни.

1.9. За порушення (невиконання) вимог нормативно-правових актів з охорони праці працівник притягається до дисциплінарної, а у відповідних випадках – матеріальної та кримінальної відповідальності у порядку, встановленому законодавством.

1.10. На робочому місці працівник проходить первинний інструктаж з охорони праці, теоретичних питань і навичок безпечних способів роботи. Працівник проходить: вступний інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки, первинні інструктажі – на робочому місці та повторні: з охорони праці – двічі на рік, з пожежної безпеки – щорічно.

Результати інструктажу заносяться до «Журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці», в журналі після проходження інструктажу повинні бути підписи особи, яка інструктує, та працівника.

1.11. До роботи в якості бджоляра допускаються особи не молодше 18 років, що пройшли спеціальну підготовку (закінчили спеціальні навчальні заклади по бджільництву), що мають відповідну кваліфікацію та пройшли попередній медичний огляд, інструктаж і перевірку знань з охорони праці.

1.12. Бджоляр повинен:

- виконувати тільки ту роботу, яка доручена безпосереднім керівником робіт;
- пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці;
- знати місце розташування аптечки і вміти надавати першу домедичну допомогу потерпілим при нещасних випадках;
- вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння;
- знати порядок дій у разі виникнення надзвичайних подій;
- піклуватися про особисту безпеку і здоров'я;
- знати і виконувати вимоги інструкцій з охорони праці і по видах робіт на своєму робочому місці;
- використовувати інструмент, пристосування, реманент й засобу індивідуального захисту по призначенню, про їхні несправності повідомляти керівника робіт;
- вміти користуватись засобами індивідуального і колективного захисту;
- нати і виконувати обов'язки з охорони праці, передбачені колективним договором (трудовим договором), правилами внутрішнього трудового розпорядку, у тому числі:
- вчасно починати і закінчувати роботу, дотримуватись розкладу обідньої перерв;
- дотримуватись правил особистої гігієни.

1.13. Бджоляру забороняється:

- самостійно виконувати будь-який ремонт, пов'язаний з розбиранням корпусу, а також вносити зміни в конструкцію машин, устаткування, на яких працює;
- експлуатація кабелів і проводів з пошкодженою ізоляцією або такою, що в процесі експлуатації втратила захисні властивості;
- залишати обладнання, на якому працює, без нагляду.

1.14. Не допускаються до роботи працівники у стані алкогольного, наркотичного чи токсикологічного сп'яніння.

1.15. Для попередження можливості виникнення пожежі працівник повинен дотримуватись вимог пожежної безпеки сам і не допускати порушення цих вимог; курити на робочому місці не дозволяється.

1.16. Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація небезпечна для його життя чи здоров'я, або для людей, які його оточують і навколишнього середовища.

1.17. Під час укладання трудового договору працівник має бути проінформований під особистий підпис про умови праці та про наявність на його робочому місці небезпечних і шкідливих виробничих факторів, яких ще не усунуто, і можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права працівника на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору.

1.18. Бджоляр забезпечується безкоштовно спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту.

- костюм бавовняний;
- накомарник протимоскітний;
- запобіжна сітка;
- черевики шкіряні;
- рукавички трикотажні;
- у холодну пору року на зовнішніх роботах додатково костюм для захисту від знижених температур з бавовняної тканини.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Залишити в гардеробі вуличний одяг, особисті речі.

2.2. Одягти змінний одяг та ЗІЗ. Рукава і куртку робочу застебнути на усі гудзики; волосся прибрати під головний убір; черевики зашнурувати. Взуття має бути закритим. Забороняється надягати сандалі, шльопанці та інше подібне взуття.

2.3. Перед початком роботи бджоляр зобов'язаний:

- підготувати необхідний реманент та устаткування, переносний та робітничий ящик, стамеску, пасічний ніж, щітку для змивання бджіл, розвести димар;
- перевірити спецодяг та спецвзуття, інші засоби індивідуального захисту;
- перевірити наявність вогнегасника, тиску на манометрі вогнегасника, аптечки першої медичної допомоги;

2.4. Бджоляру необхідно стежити за гігієною й пам'ятати, що бджіл дратують:

- темний одяг, а також костюми з ворсистієї тканини, довге волосся на голові, у якому можуть заплутатися бджоли;
- різкі запахи.

2.5. Бджоляр, що готується до роботи, повинен уникати вживання в їжу таких продуктів, як лук, часник, не пити спиртних напоїв, не користуватися одеколоном і парфумами; костюм та білизна повинні бути чистим, руки й обличчя повинні бути добре вимиті.

2.6. При виявленні недоліків у організації робочого місця повідомити безпосереднього керівника та не приступати до роботи до повного усунення.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Під час огляду бджіл у льоток пускають одну-два струмені диму й через деякий час знімають із вулика кришку, обережно притуляють її до задньої стінки корпусу. Вийнявши з вулика утеплення й частково знявши стельові дощічки або відкривши холстяну тканину,, дають зверху рамок 1-2 струменя диму й приступають до виконання наміченої роботи.

3.2. Під час огляду гнізд забороняється стояти проти льотка.

3.3. Під час роботи необхідно стежити за димарем, підкладати в нього гнилиці, не допускати повного їхнього згоряння, час від часу обвуглілі гнилиці й попіл викидають з димаря, замінюючи їх новою порцією.

3.4. Слід ураховувати, що більшою дратівливістю відрізняються бджоли без маткових сімейств.

3.5. При виконанні робіт з догляду за бджолами не треба:

- виконувати різкі, швидкі рухи, відмахуватися від бджіл;
- стукати на пасіці інструментами, рамками й таке інше;
- робити огляд бджіл у позаурочний час пізно ввечері, при похолоданнях, у вітряну погоду й інших несприятливих умовах;
- робити огляд бджіл у безвзятковий час;
- підкурювати бджіл гарячим димом.

3.6. Густих і холодний дим, якщо ним користуватися вміло й у міру, заспокоює бджіл, навпаки, зайве підкурювання, особливо гарячим димом, обпалює й дратує бджіл.

3.7. При підготовці бджіл до перевезення на медозбір необхідно після літа льотки у всіх вуликах закривати наглухо й при необхідності забити льоткові засувки цвяхами. Перевозити бджіл необхідно ввечері.

3.8. Бджоляр під час перевезення бджіл повинен мати із собою димар із гнилицями, лицьову сітку, стамеску, молоток зі цвяхами, розм'якшену глину.

3.9. Прибувши із бджолами до місця призначення, бджоляр з підсобними робітниками знімають вулики й установлюють на спеціальні кілочки. Для захисту від можливих ужалень слід застосовувати запобіжні сітки.

3.10. При обробці бджіл мурашиною кислотою й іншими препаратами при захворюванні їх варратозом, а також при поточній дезінфекції пасіки необхідно:

- використовувати засоби індивідуального захисту;
- готування розчинів робити на відкритих майданчиках або в добре провітрюваних приміщеннях.

3.11. Під час обробки бджіл від захворювань забороняється палити, ухвалювати їжу.

3.12. В процесі роботи контролювати технологічний процес. При цьому розташовуватися таким чином, щоб не піддаватися впливу небезпечних виробничих факторів.

3.12. Не використовувати для сидіння випадкові предмети (ящики, бочки тощо), обладнання.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. По закінченню роботи потрібно:

- оглянути місце роботи й привести його в порядок;
- забрати інструмент, реманент і засоби індивідуального захисту;
- інформувати керівника про закінчення роботи.

4.2. Зняти спецодяг і взуття.

4.3. Вимити руки і обличчя водою з милом.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. За можливості не створювати паніки, приступити до ліквідації аварійної ситуації.

5.2. Не допускати в небезпечну зону сторонніх осіб. Попередити про те, що сталося, керівника. Якщо є постраждалі, надати їм домедичну допомогу; за необхідності викликати екстрену (швидку) медичну допомогу.

5.3. У разі виникнення аварійної ситуації необхідно:

- негайно припинити роботу;
- вжити заходів щодо евакуації людей та рятування матеріальних цінностей;
- за необхідності відключити від електромережі обладнання та електроінструменти.

5.4. При виявленні пожежі або загоряння необхідно:

- негайно сповістити про це у пожежну службу за телефоном 101. При цьому чітко назвати адресу організації, місце пожежі, свою посаду й прізвище, а також повідомити про наявність в зоні пожежі людей;
- вжити заходів до евакуації людей і майна;
- сповістити про пожежу керівництво;
- організувати зустріч пожежних підрозділів, приступити до гасіння пожежі наявними засобами.

5.5. При нещасному випадку приймаються заходи щодо запобігання впливу травмуючих факторів на потерпілого, надання йому першої медичної допомоги, робиться виклик на місце події медичних працівників, повідомляється про подію керівництву коледжу.

Інженер з охорони праці

Наталія ШПАК

Погоджено:

Юрисконсульт коледжу

Наталія ГАЛУШКА